

JEVNAKER KOMMUNE SENTRALADMINISTRASJONEN
Kirkegata 6
3520 Jevnaker

Saksbehandler:
Irene Tronrud, 32266819

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Jevnaker renseanlegg Kontrollnummer: 2024.300.I.SFOV

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Terje Orebråten

Fra Statsforvalteren i Oslo og Viken:
Irene Tronrud

Andre deltagere fra virksomheten:
Per Olimb
Bjørn H. Steingrimsen
Anders Bakken

Andre deltagere fra Statsforvalteren i Oslo og Viken:
Torbjørn Raugstad
Anne Helene Grini

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Jevnaker avløpsrenseanlegg den 14. februar 2024. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Oslo og Viken avdekket 3 avvik og ga ingen anmerkninger under inspeksjonen.

Statsforvalteren ser alvorlig på avvik 1 og avvik 2. Kommunen ikke kan dokumentere tettbebyggelsens potensielle oppsamlingsbehov for avløpsvann. Videre er kommunens internkontroll for ytre miljø er svært mangelfull, til tross for at det ble gitt avvik på dette ved tilsyn i 2018 og påpekt i brev fra Statsforvalteren i 2023.

Avvik:

1. Kommunen kunne ikke dokumentere tettbebyggelsens potensielle oppsamlingsbehov for avløpsvann.
2. Kommunen hadde svært mangelfull internkontroll for ytre miljø.
3. Kommunens utslippskontroll er mangelfull.

Anmerkninger:

Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

Avvik er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

05.04.2024	Irene Tronrud	Hilde Sundt Skålevåg
dato	kontrollør	seksjonssjef

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Kopi av rapporten sendes til:

- Jevnaker kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: JEVNAKER KOMMUNE SENTRALADMINISTRASJONEN	
Organisasjonsnr.: 979787073	Eies av: 961381363
Bransjenr. (NACE-kode): 84.110 - Generell offentlig administrasjon	

Kontrollert enhet

Navn: Jevnaker renseanlegg	Anleggsnr.: 3236.0011.01
Kommune: Jevnaker	Fylke: Akershus
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing	
Tillatelse gitt: 19. desember 2007	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Tillatelsen
- Internkontroll
- Utslipp til vann
- Kartlegging av tettbebyggelsen

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Jevnaker kommune plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Jevnaker kommune innen 01.08.2024 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvikene er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfovpost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Oslo og Viken v/Irene Tronrud.

4. Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik

Statsforvalteren varsler, i henhold til forvaltningsloven § 16, at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt for å sikre at avvik 1 og avvik 2 blir rettet.

Vedtaket vil gå ut på at tvangsmulkt påløper dersom vi ikke har mottatt dokumentasjon på at avvik 1 og avvik 2 er rettet innen 01.08.2024.

En eventuell tvangsmulkt for avvik 1 vil være et engangsbeløp på kr 150 000,-.
En eventuell tvangsmulkt for avvik 2 vil være et engangsbeløp på kr 200 000,-.

Vedtaket om tvangsmulkt vil fattes med hjemmel i forurensningsloven § 73.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Statsforvalteren i Oslo og Viken innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

5. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 29. januar 2024. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Jevnaker kommune bli ilagt et gebyr på kr 38 900,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 1 for tilsyn av inntil én dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Oslo og Viken. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

6. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Oslo og Viken (jf. offentleglova).

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Kommunen kunne ikke under tilsynet dokumentere tettbebyggelsens potensielle oppsamlingsbehov for avløpsvann.

Dette er avvik fra følgende krav gitt i regelverket:

Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd, punkt 1 *Oversikt over krav*.

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 14-1 *Virkeområdet for kapittel 14*.

Beskrivelse av krav:

Internkontrollforskriften krever at virksomheter skal ha oversikt over de krav som er av særlig viktighet for virksomheten.

Kap. 14 i forurensningsforskriften gjelder for utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelse med samlet utslipp større enn eller lik 2 000 pe til ferskvann, større enn eller lik 2 000 pe til elvemunning eller større enn eller lik 10 000 pe til sjø. Kap. 14 gjelder ikke for utslipp av sanitært avløpsvann fra avløpsanlegg med utslipp mindre enn 50 pe.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering:

Kommunen kunne ikke under tilsynet dokumentere at de har gjennomført en relevant beregning av tettbebyggelsens utslippsstørrelse i pe BOF₅, i tråd med NS 9426. Kommunen kunne videre ikke fremvise et kart eller annen form for oversikt over utstrekning av tettbebyggelsen som Jevnaker avløpsrenseanlegg tilhører, i tråd med forurensningsforskriftens definisjon av tettbebyggelse. Kommunen informerte under tilsynet at de ikke hadde kjennskap til verken NS 9426 eller definisjonen av tettbebyggelse. Uten dokumentasjon på tettbebyggelsens potensielle oppsamlingsbehov for avløpsvann, kan ikke kommunen dokumentere at det er samsvar mellom tettbebyggelsens potensielle utslippsstørrelse og etablert rensekapasitet. Det er videre viktig at kommunen har fullstendig oversikt over tettbebyggelsens størrelse for å sikre at forskriftskrav overholdes.

Avvik 2

Kommunen hadde svært mangelfull internkontroll for ytre miljø.

Dette er avvik fra følgende krav gitt i regelverket:

Internkontrollforskriften § 4 *Plikt til internkontroll* og § 5 andre ledd punkt 1 *Oversikt over krav*, punkt 6 *Miljørisikovurdering*, punkt 7 *Rutiner* og punkt 8 *Systematisk gjennomgang av internkontrollen*.

Forurensningsforskriften kapittel 18 *Tanklagring av farlig kjemikalier og farlig avfall*, § 18-4 *Miljørisiko*.

Beskrivelse av krav:

Internkontrollforskriften krever at kommunen har en internkontroll for sin virksomhet. Kommunen plikter å sørge for at internkontrollen blir overvåket og gjennomgått for å sikre at den fungerer som forutsatt. Internkontrollforskriften gir bestemmelser om hva HMS-arbeidet skal bestå i og hva som skal dokumenteres skriftlig. Internkontrollen må vurderes kontinuerlig slik at mangler kan fanges opp. Innbakt i plikten ligger også at det med jevne mellomrom foretas en fullstendig gjennomgang av hele det systematiske arbeidet.

Tanklagingsforskriften inntatt i forurensningsforskriften kapittel 18 krever videre at den som er ansvarlig for lagringen og tilknyttede aktiviteter, skal sørge for at miljørisikoen forbundet med lagringen av farlige kjemikalier og farlig avfall analyseres. Miljørisikovurderingen knyttet til tanklagring skal evalueres minst én gang i året og om nødvendig oppdateres.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering:

Kommunen kunne ikke under tilsynet legge frem en oppdatert internkontroll for ytre miljø for avløpsanlegget. Internkontrolldokumentasjon for anlegget var datert tilbake i 2007, og hadde ikke blitt oppdatert etter dette. For eksempel avdekket tilsynet at kommunen manglet følgende:

- Oversikt over viktige dokumenter og krav:
Kommunens informerte under tilsynet at de ikke hadde kjennskap til viktig krav i forurensningsforskriften.
- Dokumentert miljørisikovurdering (risikoanalyse og handlingsplan for risikoreduksjon) for ytre miljø. Kommunen opplyste blant annet under tilsynet om at Jevnaker renseanlegg i løpet av 2024 vil få påslipp av en næringsmiddelvirksomhet, uten at dette er miljørisikovurdert.
- Dokumentert vurdering av miljørisiko for tanklagring av kjemikalier.
Jevnaker avløpsrenseanlegg har en tank på 22 m³ for fellingskjemikalier, men kunne ikke dokumentere at det var vurdert miljørisiko for denne i tråd med bestemmelsene i tanklagingsforskriften.
- Rutine for registrering av avvik for ytre miljø.
Kommunen manglet også en definisjon på hva som utgjør et avvik knyttet til ytre miljø, og en skriftlig rutine som sier noe om i hvilke tilfeller avvik på ytre miljø skal registreres.
- Systematisk gjennomgang av internkontrollen.
Det har blitt gjennomført store endringer ved Jevnaker avløpsrenseanlegg, slik som etablering av biologisk rensetrinn i 2021, samt etablering av nytt kullfilteranlegg for luktreduksjon i 2023. Til tross for dette har ikke internkontrollen for ytre miljø ved anlegget blitt endret siden den ble etablert i 2007. Videre har ikke avvik avdekket ved tilsyn i 2018 og ved årsrapporteringen for 2022, knyttet til manglende miljørisikovurdering, blitt lukket.

Avvik 3

Kommunens utslippskontroll er mangelfull.

Dette er avvik fra følgende krav gitt i regelverket:

Utslippstillatelse for Jevnaker tettbebyggelse, datert 19.12.2007 (tillatelsen) punkt 9 *Prøvetaking, analyse og vurdering av analyseresultat.*

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd, punkt 7 *Skriftlige rutiner.*

Beskrivelse av krav:

Internkontrollforskriften krever at virksomheter skal iverksette rutiner for å rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Disse rutinene må dokumenteres skriftlig.

Tillatelsen krever at kommunen skal gjennomføre målinger og beregninger av utslipp til vann. Målinger og beregninger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp. Målinger og beregninger skal gjennomføres etter et program som skal inngå i avløpsanleggets dokumenterte internkontroll. Måle- og beregningsprogrammet skal blant annet beskrive fastlegging av målemetode og prøvetakingsmetode, utvelgelse av måleperioder, samt beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes. Kommunen skal i forbindelse med utarbeidelse og revidering av måle- og beregningsprogrammet vurdere usikkerheten i målingene, og søke å redusere denne mest mulig. Det må også beskrives i måleprogrammet hvem som har ansvar for å utarbeide og gjennomføre det.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering:

Jevnaker kommune har en prøveplan for 2024 som er utarbeidet av driftsassistansen, men kunne ikke under tilsynet legge fram et skriftlig måleprogram som dekker kravene i tillatelsen.

8. Anmerkninger

Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

9. Andre forhold

Biologisk rensetrinn

Kommunen informerte under tilsynet om at de i 2021 hadde etablert biologisk rensning ved anlegget.

Framtidig påslipp av næringsmiddelindustri

Kommunen informerte om at Jevnaker renseanlegg i løpet av 2024 vil få påslipp av en næringsmiddelvirksomhet.

Utslippstillatelse

Kommunens utslippstillatelse for avløpsvann fra Jevnaker renseanlegg er datert 19.12.2007.

Gjeldende tillatelse samsvarer ikke med dagens situasjon på avløpssektoren, og Statsforvalteren formidlet under tilsynet at kommunen må søke om ny utslippstillatelse. Veiledning om hva en søknad må inneholde finner dere på våre nettsider; <https://www.statsforvalteren.no/nb/oslo-og-viken/miljo-og-klima/avlop/soknad-om-tillatelse/>

10.Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter.
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften).
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).
- Utslippstillatelse for Jevnaker tettbebyggelse, datert 19.12.2007.